

ΒΙΒΛΙΟ

«Σπόρος» της ιστορικής εξέλιξης

Με μακρόχρονη καθυστέρηση κυκλοφόρησε στα ελληνικά το σπουδαιότερο έργο του Γάλλου μαρξιστή ιστορικού Ζορζ Λεφέβρ «Η Γαλλική Επανάσταση» (πρώτη έκδοση το 1930). Ο έπαινος για την έκδοσή του, αφιερώνεται στον άκνο, εξαιρετικού αποτελεσματικού, μεταφραστικό μόχθο του Σπύρου Μαρανέτου, ο οποίος πρότεινε την έκδοσή του στο Μαρξιστικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης. Παγκοσμίως, χύθηκε πολύ ιστοριογραφικό, δοκιμικό, αρθρογραφικό μελάνι για τη Γαλλική Επανάσταση. Πολλοί προσδεδειγμένοι ιστορικοί και διανοητές υπήρξαν θαυμαστές της, όχι όμως, όλοι «εξοπλισμένοι» τόσο ώστε να την ιστορήσουν με πολυπλευρη, προπάντων διαλεκτική, ρητορική. Πολλαπλάσιοι ήταν οι «κονδυλοφόροι» των ηγεμόνων, της φεουδαρχίας και της μεγαλοαστικής τάξης, που την κατασκευάζαν ήσαν. Αντίθετα, το έργο του Λεφέβρ είναι υποδειγματικός «καρπός» της μαρξιστικής ιστοριογραφικής παράδοσης των Ζαν Ζορές και Αλμπέρ Μαυέ, την οποία ακολουθώσε και επέκτεινε ο Ζορζ Λεφέβρ, με αυτό και άλλα έργα του για τη Γαλλική Επανάσταση. Ο Λεφέβρ έχοντας συγκεντρώσει πολυπλευρα στοιχεία σε ευρωπαϊκό και αμερικάνικο επίπεδο (πρωτίστως οικονομικά, αλλά και πολιτικά, θεσμικά, στρατιωτικά, ιδεολογικά, ακόμα και πολιτιστικά όσον αφορά στην επίδραση που άσκησε στις ιδέες και στο έργο μεγάλων δημιουργών τον 18ο και 19ο αιώνα), αξιοποιώντας και τη διδασχία της σχολής των «Annales» (ιστορικά Χρονικά της Γαλλικής Επανάστασης), ανέλυσε τη Γαλλική Επανάσταση, όχι ως μεμονωμένο φαινόμενο - γεγονός, αλλά ως μέρος της «συνολικής» και «ποσοτικής» ιστορίας. Γι' αυτό ο Λεφέβρ, εκτός από γλωσσάρι όρων, πλαίσιασε το έργο του με τερμάτια - πολύπτυχη θεματολογία, εξειδικευμένη σε πολλούς τομείς και αντίστοιχη των κεφαλαίων και υποκεφαλαίων του έργου βιβλιογραφία (την οποία εμπλούτισαν οι μετέπειτα επιμελητές επανέκδοσης του έργου).

Η Γαλλική Επανάσταση, η οποία ξεκίνησε στο πλαίσιο του ανταγωνισμού αριστοκρατών - μοναρχίας, κλιμακώθηκε από το λαό, αλλά δεν ολοκληρώθηκε, και τελικά έφερε στην εξουσία την αστική τάξη, για τον Λεφέβρ «αποτελέσε σταθμό στα περιωμένα του δυτικού κόσμου». Και, βέβαια, ο Λεφέβρ, στη θεμελιωμένη επιστήμη (1794 - 1799), βλέπει την αντιδραστική, αντιλαϊκή πολιτική της αστικής τάξης, η οποία οδήγησε στη 18η Μηνιαία και στην έλευση του Βοναπαρτή. Ο Λεφέβρ πίστευε ότι η Γαλλική Επανάσταση επισκόπησε τις επαναστάσεις στην Αγγλία και την Αμερική, «επειδή περιέκλειε το σπύρο της σύγκρουσης της νέας σύγκρουσης που θα ζούσαν οι ερχόμενες γενιές...» Πάλι στην αστική ερμηνεία της ισότητας των δικαιωμάτων η Επανάσταση είδε να γεννιούνται άλλες δύο εκδοχές της: αφ' ενός η κοινωνική δημοκρατία και αφ' ετέρου ο κομμουνισμός.

Αρ. ΕΛΛΗΝΟΥΔΗ